

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

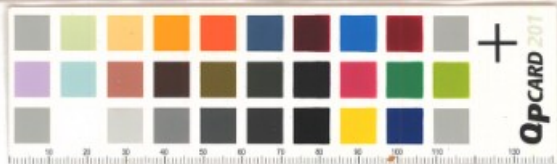
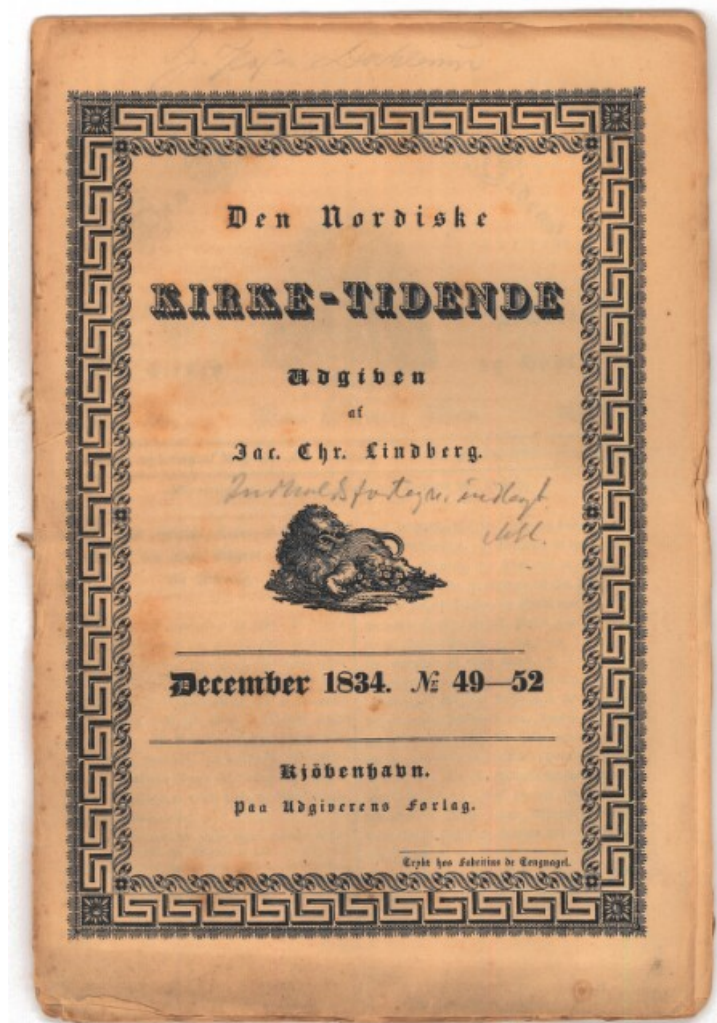
Titel: Professor Clausens Kneps ad Sogne-Baandets Lösning

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Professor Clausens Kneps ad Sogne-Baandets Lösning", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1834_542-txt-root/facsimile.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Den Nordiske Kirke-Tidende

et Ager
for Kirken

Skrift
og Skolen

Nr. 50.

Christi Søndag i Advent

1834.

Udgivet og forlagt af Mag. Jac. Chr. Lindberg. Trykt hos Fabricius & Cønningsel.

Udse trykkes. I Holtenhøys Postkædet den 13 December 1834. Theodinus.

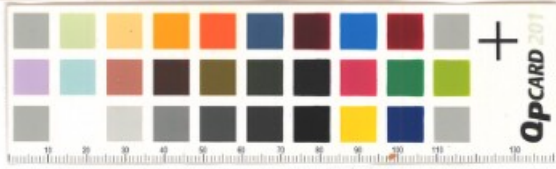
Professor Clausens Ansøgning om Sogne- Gaardens Lønning.

Anten man læse det paa Engelsk eller Tysk,
Læselyst er det for Læstidens Ved!
P. N. Gøtberg.

Professor Clausen har nylig i Maanedst-Skrif-
tet for Litteratur (VI. H.) staaet at udtømme sig
om Nærke-Forsøgsplan ved Naalen, og da han
ad en lang Dødsel kommer til det samme Næstet
som jeg, at naar man ikke vil behøve Samvirk-
tighederne paa nogen af Siderne, naar man lade
det blive en fri Sag for Præst og Menighed,
som det som kommer, enten de vil forsøge
„Tjandren og alle hans Hjælpere, og alle
hans Bønder“ eller „Dødsfad og Lynd“, saa
med vi dog endelig at være blevet enige om det
Praktiske Sprogmaal, og Professorens vedvæ-
rende Villighed med mig, kan jeg da højest
staae ham.

Dog, Professoren lod mig, vedværende, ikke
saae Grundet til at glæde mig over, at han dog
endelig havde givet den virkelige Samvirk-
tigheds-Frihed sin Stemme, en Frihed, vi saa-
denbar ikke mange til i samme Grad, som vi har
en Samvirkighed; thi Professoren staaer sig
saa paa det Beskrivende og præstere med Sog-
ne-Gaardens Lønning, som Næstet, der kun
haaetrukket skal være sat i en Sags Fortidelse
med hinc kirkefælle Sprogmaal.

Ved denne Villighed saa vi da at have, det
kan jo vel være, at Forslaget om Sogne-Gaar-
dens Lønning ved første Oikast har været Anbefal-
ende, som ethvert Forslag, der gaar ud paa at
bringe den „særlige Frihed og Lighed“ til-
bage i et eller andet Forhold i Verden; men i et
ganke an det Tid paa denne Sags Forslag
at vise sig for den samvirkende (!) Betragtning,
der sætter sig ind i den uengang givne Bærelighed,
og knytter det endeløse Forhold til de mange

Den Nordiske Kirke-Tidende

et Ager
for Kirken

Skrift
og Skolen

Nr. 50.

Christi Søndag i Advent

1834.

Udgivet og forlagt af Mag. Jac. Chr. Lindberg. Trykt hos Fabricius & Cønningsel.

Udse trykkes. I Kjøbenhavn Postbureau den 13 December 1834. Theodinus.

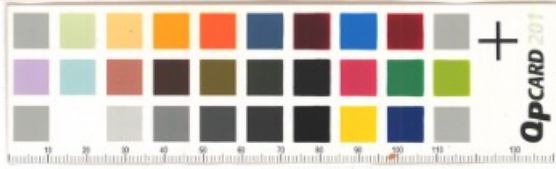
Professor Clausens Aneks ad Sogne- Haandels Kønning.

Enten man læse det paa Engelsk eller Tysk,
Læstest og er det som Læstestend Ved!
P. N. Gøtberg.

Professor Clausen har nemlig i Maanedst-Skrif-
tet for Litteratur (VI. H.) skrevet et udtømmende
om Nærke-Forhøjsningen ved Taastrup, og da han
ad en lang Tid kommer til det samme Resultat
som jeg, at naar man ikke vil beholde Samvirk-
sighederne paa nogen af Siderne, maa man lade
det blive en fri Sag for Prest og Menighed,
som derefter kommer overens, enten de vil forlægge
„Tjandren og alle hans Hjæringer, og alle
hans Bøker“ eller „Dødsfad og Lynd“, saa
med vi dog endelig at være blevet enige om det
Praktiske Særghemaal, og Professoren vedvarende
Høflighed mod mig, kan jeg da højest
staae ham.

Dog, Professoren lod mig, vedvarende, ikke
saae Grundet til at glæde mig over, at han dog
endelig havde givet den virefellige Samvirk-
sigheds-Frihed sin Støtte, en Frihed, vi saa-
denaar alle mange til i samme Ord, som vi har
en Samvirkighed; thi Professoren skænder sig
saa meget paa det Beskrivende og præstelige ved Sog-
ne-Haandels Kønning, som Nægtet, der kun
haaetrukket skal være sat i en Sags Fortidelse
med hinc kirkefælle Særghemaal.

Ved denne Leilighed saa vi da at her, der
kan jo vel være, at Forslaget om Sogne-Haan-
dels Kønning ved første Oikast har været Anbefal-
ende, som ethvert Forslag, der gaar ud paa at
bringe den „særlindelige Frihed og Lighed“ til-
bage i et eller andet Forhold i Verden; men i et
ganste andet Løb paa denne Sags Forslag
at vise sig for den samvirkelige (!) Betragtning,
der sætter sig ind i den ordgang gjensidig Frihed,
og knytter det uafhængige Forhold til de mange

ander, med hvilke det staaer i Forbindelse. Det vilde derfor være meget at ønske, hvor den foretagne Professor ved, at en søgsmålig Mand vilde vænne sig Vejning og sit Beslutnings med forskellige specielle Forhold til at oplyse de naturlige Forhold, af den foreslaede Løsning, med Hensyn til Nærheden og Størrelsen og det berøgtelige Ud, følger som uden Tvivl vilde fremtids sig store vidt, medens der af dem, der ønske for dette Forhold, bliver, som det synes, med sine Personlighed gaar hen over denne Side af Sagen. Det er indlydende alle Prof's Mening, at Hensyn til Helgernes Skole behøves, for at vænne skole og Forhold, saavel som det bliver skole og taget til Hænde, at „Samfund-Oplysnings“ have til de Operationer i Hænde, der mindst skole foretages uden stielig Grund!

Saa end Professor, og sag jeg, ubekendt med Sagen, idet til dette Forhold, maatte jeg vedværende tænke, at Forholdet om Sagen's Væsen vilde Løsning var et af Sagens mange vedværende og iakttagelige Forhold sigende til at vende op og ned paa hele det Berøgtelige Forhold, medens Samfund-Oplysnings Forhold kan være et stort Forhold, Vedkommende et Alt for sig selv betynde dem af, for at give det stielig Sag et stort Ud.

Wist nok kunde jeg, hvem Forholdet baade er kommet fra og vil til det Forhold blive forfattet af, med Hænde beslaage mig over en Forhold, der, herer den sande Indgang, maatte stille min Berøgtelige Caractere i en Sætte, den stielig alle forfattet; men jeg vil saavel som mindre des Hænde mig derved, som denne Forhold er mig vilig vedværende fra en Side, langt ubekendt med og langt bedre forstaaende end her, og med Berøgtelig Stielhed kan jeg, Gud for Lov! have mig over enhver Vistand, Men kunde naar stielig at stille paa mig som foretagne Forhold.

Jeg vil altsaa blot sige mig til Sagen,

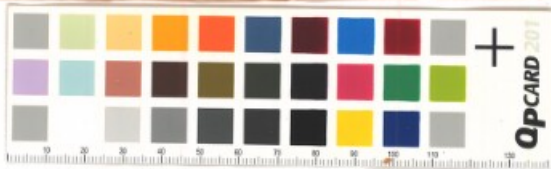
en Sag, hvis Ulykkelighed er stielig og hvis Ulykkelighed Man snart vil lære, herer den endnu maatte være ubekendt.

Når man jeg da hele Forholdet ender, at den Vejning af Sagen's Forhold, jeg her foretaget og i min „Aparriske Berøgtelig“ af den Danske Stats-Kirke“ stielig fra alle Sider at oplyse og anbefale, er stielig stielig ind i Ulykkeligheden af Kirken's hævnered gamle Forhold ved Confirmation og Communion til Barne-Daaben, og denne samme Forhold's Ulykkelighed til hele Landet.

Når Man nu ved denne Forholdt maatte paa, at det, for hvem der stielig sig ind i den ene gang gaae Ulykkelighed, er en stielig Man til at indføre den „oplysnings“ Forhold og Lighed og at det er en „Samfund-Oplysning“, der herer til de foretagne Operationer, Man stielig man gaae til; da er Sigt jo, midtstalt, ubekendt i Ulykkeligheden; thi den Løsning eller Løsning af Sagen's Forhold, som stielig og berøgtelig stielig ind i Kirken's hævnered, herer dog vil til den „oplysnings“ Ulykkelighed, der i Berøgtelig Forhold stielig alle forfattet ved, at Barne-Daaben blev sigende for, som Confirmation'en og Communion'en allerede er.

Når Man altsaa vil tale forfattet om mit Forhold, da man Man notorisk lade alle for denne Ulykkelighed's Vedværende for, indtræder, at Forholdet uden at berøgtelig Forhold i Kirken's hævnered til Barne-Daaben og da i sin Kirken's hævnered Stielhed stielig hele Landet, stielig det er sin Sætte, som den Forholdt er Ulykkeligheden værd?

At det nu i Kirken's hævnered er Ulykkeligheden, at kunne lade deres Forhold af hvilken Forholdt de vilde vilde, behøves inter Ulykkeligheden, og at dette Forhold kan have en meget vel Grund, herer herer de stielig ubekendelige Ulykkeligheden i sine Forholdt indtræder for al Løsning, ved at oplyse, at Forholdt indtræder lade stielig Løsning end, saa det kan være en Ulykkeligheden Sag, at lade stielig dem lade af sin

ander, med hvilke det staaer i Forbindelse. Det vilde derfor være meget at ønske, hvor den foretagne Professor ved, at en søgsmålig Mand vilde vænne sig Vejning og sit Beskjæftigelse med forskellige specielle Færdigheder til at oplyse de naturlige Følger, af den foreslaaede Løsning, med Hensyn til Nærheden og Stærken af den berøgtelige Vid, Følger som uden Tvivl vilde fremstille sig først end, endens der af dem, der ønske sig dette Forslag, bliver, som det synes, med sine Personligheder gaar hen over denne Side af Sagen. Det er indlydende alle Prof's Mening, at Hensyn til Helgernes Skæde behøves, for at værdre skædet et Forslag, saavel som det bliver afslægt og taget til Hænde, at „Samfundets-Oplysnings“ have til de Operationer i Været, der mindst skæde foretages uden stielig Grund!

Saa end Professor, og sag jeg, ubekendt med Sagen, vil til dette Forslag, maatte jeg nødvendig tænke, at Forslaget om Sagens Værdighed Løsning var et af Sagens mange revolutionære og jafødmigste Gæster sigende til at vende op og ned paa hele det Berøgtelige Skæde, endens Samvirknings-Færdighed kan var et saamt Forslag, Vedkommende ei Alt for stielig detjende dem af, for at give det stielte Sag et saamt Skæde.

Wist nok kunde jeg, hvem Forslaget baade er kommet fra og vil til det Forslag blive foresaget af, med Hætte beslage mig over en Fremstilling, der, hør det saamt Indgangs, maatte stille min Berøgtelige Caractere i en Skæde, den stielig alle foresagte; men jeg vil saavel som mindre des Hætte mig derved, som denne Skæde er mig vilig vedføret fra en Side, langt anderledes end og langt bedre forstaaet end her, og med Berøgtelig Stæthed kan jeg, Gud ske Lov! have mig over enhver Vistand, Men kunde saar stielte at stille paa mig som frede-forskyrende Forslag.

Jeg vil altsaa blot hælde mig til Sagen,

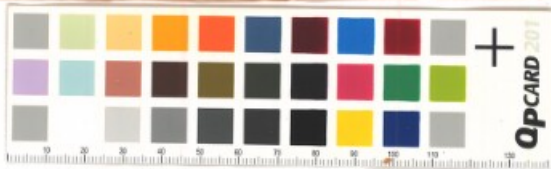
en Sag, hvis Ulykkelighed er stiellet og hvis Ulykkelighed Man snart vil lære, hør den endnu maatte være ubekendt.

Norsk man jeg da hør Forslag ender, at den Vejning af Sagens Værdighed, jeg har foreslaaet og i min „Aparriske Beretning“ af den Danske Stats-Rikse“ stielte fra alle Sider at oplyse og afslægt, er stielte alle stielte indvendinger af Nærheden hævnered gamle Færdighed og Confirmation og Communion til Værne-Skæden, og denne samme Færdighed Ulykkelighed til hele Landet.

Naar Man nu ved denne Ulykkelighed maatte paa, at det, for hvem der stielte sig ind i den ene gang gieme Ulykkelighed, er en stielte Man til at indføre den „oplysnings Færdighed og Ulykkelighed“ og at det er en „Samfundets-Oplysning“ der hører til de stielte Operationer, Man stielte man gieme sig da er stielte jo, midtstalt, ubekendt-latterligt; thi den Løsning eller Læsehed af Sagens Værdighed, som stielte og stielte sig under End i Nærheden hør, hør dog vil til den „oplysnings gieme Ulykkelighed“ der i Berøgtelig Forslag stielte alle stielte ved, at Værne-Skæden blev stielte saa stielte, som Confirmationen og Communionen allerede er.

Naar Man altsaa vil stielte formelig om mit Forslag, da man Man nødvendig lade alle saar denne Ulykkelighed Vedkommende saar, indtræder, at Nærheden uden at berøgtelig hør kunde i Nærheden ubekendt til Værne-Skæden og da i sin Nærheden ubekendt Skæde hør hele Landet, stielte det er sin Skæde maatte, om den Forsandig er Ulykkelighed værd?

At det nu i Nærheden er Værdig Olykkelighed, at kunne lade deres Værd lade af hvilken Prof's de stielte vilde, behøver intet Værd, og at dette Olykkelighed kan have en meget vel Grund, hør hør de stielte ubekendelige Olykkelighed i hør stielte sat uden for al Læse, ved at oplyse, at Værdens indvendinger kunde stielte Læse end, saa det kan være en Ulykkelighed Sag, at lade stielte dem lade af sin

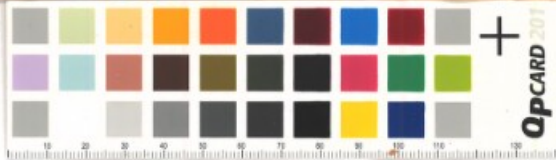

Sogne Præst. Jo naar Man nu ogsaa ten-
ke paa den naturlige Forbindelse mellem Døds-
og Confirmation, som selv Professor Clausen
indrømmer, det harre bliver det, at Døds-
Pagten maaske være en og den samme ved
begge Handlinger, da det jo er den ved Døden
opretholdes Pakt Man ved Confirmationen skal
bekræftes i. Enten man der ogsaa foreser for,
at alle Præster igien oprette samme Døds-Pagt,
eller Overdrage den som bliver ligesaa til den
Befrættede der, naar de hvidelige Handlinger
i til skal blive først særlige og Samvirkende
deene siges. Professor Clausen mener nu vist
nok, at det vilken paa, enten Man ved Døden
forliger Døden eller ikke, er alt for ubetydelig
til derfor at lade Sogne-Boandet; men dets
sammenhæng har det igien paa den særlige
Maade Sogne-Boandet med Kirke-Sam-
fundet, dets ved han jo godt, at Forsælsen
ikke er den eneste Punkt ved Døden, og
endelig har han jo selv denne Mening for sig
sig, at Ritualer derfor maaske forandres,
for Professorer har det til at følge her sin Over-
bevisning. Hverledes skal nemlig Professorer
kun tænke, uden at Sogne-Boadene ogsaa sig
til at følge dets og selv raade for, ved hvilken
Pakt de vilde lade det?

Jo siger Professoren, det skal lade ved ind-
byrdes Overenskomst mellem Præsten og
hans Menighed, og det er det sagt, men hverledes
haar Man Præsten og hans Menighed til at frem-
me overens om, hvem af dem der skal handle
ind dets Overbevisning? Menne Professoren
maaske dets den Høitensse Udret, for Pre-
sten skal dets i Dag paa denne og i Morgen paa
sin Maade, efter som En af hans Sogne-Boad
forlanger? Det dig vel næppe, thi da blev jo, alt
Andet særegnet, Præstens Samvirkende tungt
siges! Men er det da Professorens Mening,
at de fleste Støtterne skal gaae, for de der
blev i Ministeren, det være sig nu Præsten eller
Endet af hans Sogne-Boad, skal lade dets Sam-

virkende tilfæld med Sogne-Boad, og her
han betænk, at ingen Sogne-Boad er ude-
lig, og at derfor, jo bedre han i Dag fremme
overens med sin Menighed om Døden, des-
mindre til hans Overbevisning, i Morgen, en kan
er of medfor Overbevisning, hant fremme til
dette med den. Til si ogsaa rædligt, at det,
trods de forskellige Døds-Pagter, som være Sam-
virkende-Boad haare for Præst og Menighed,
ja vel si ikke organiserer Liv og Døds og Sam-
virkende-Boad, for Professorer enten skal lade
Overbevisning som man siger Klader, eller Me-
nigheden skal lade Overbevisning, som Man sig-
ter Begreb, da maaske Sogne-Boad ved Dø-
den jo nødvendig lade, og er Kirke-Samfundet
ikke opløst ved at Præsten dets forskellige, her
det dig vel ingen Had, det opløst ved, at Till
f. Ex. Menne de der i Sogne-Boad, lade dets
Bem dets i Helligeste-Kirke. Detenke Man
derfor, hvortill Till i Kladerman mellem to
Bem Døds lade fra et Sogn til et andet,
uden dets i mindre Maade at forandre dets
Overbevisning om Døds-Pagten, hvis de har
Negen, da skulle sig men, Alt taler for, at Sogne-
Boad blev i Kladerman ligesaa til som
Confirmationen og Kommunikationen allerede er, og
dets, maaske sig eller gjengige, deshaart ene og alle-
ne den Sogne-Boadets Ledning, Man
ikke alene sætter sig med Døden og lade ind,
men tænker sig lade sig og revolutioner Døds-
ning af Kirke-Samfundet.

Naar Man derfor med mindre Skia vil
beskæftige mit Forslag, da maaske Man ikke blot tie
sille med alle saadanne Rettigheder, men ogsaa
indtænke, det var meget rimeligt, at Sogne-
Boad i Kladerman blev ligesaa til som Con-
firmationen og Kommunikationen er, og at den ene-
ste Indvending Sogne-Professorer kunde gøre,
var at Reale af dem dets mulig kunde lade
et lille Skar i dets Indvendinger, her Man dog
gode, enten ved denne lade Special som ved Of-
ficer, kunde lade jante sig selv, eller maade med den

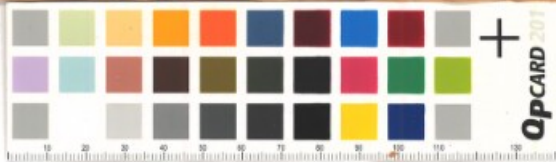

Sogne Præst. Jo naar Man nu ogsaa ten-
ke paa den naturlige Forbindelse mellem Døds-
og Confirmation, som selv Professor Clausen
indrømmer, det harre bliver det, at Døds-
Pagten maaske være en og den samme ved
begge Handlinger, da det jo er den ved Døden
opretholdes Pakt Man ved Confirmationen skal
bekræftes i. Enten man der altsaa foreser for,
at alle Præster igien oprette samme Døds-Pagt,
eller Overdrage den som bliver ligesaa til den
Befrættede deri, naar de hviddelige Handlinger
ei til skal blive først særlige og Samvirkende
deene siges. Professor Clausen mener nu vist
nok, at Forstællen paa, enten Man ved Døden
forliger Sjælen eller ikke, er alt for ubestemt
til derfor at lade Sogne-Boandet; men dets
sammenhæng har det igien paa den særlige
Maade Sogne-Boandet med Kirke-Sam-
fundet, dets ved han jo godt, at Forsælsen
ikke er den eneste Punkt ved Døden, og
endelig harer han jo selv denne Mening for sig
sig, at Ritualer derfor maaske forandres,
for Professorer harer Lov til at følge her sin Over-
beviining. Hverledes skal nemlig Professorer
kun kendt, uden at Sogne-Bolkene ogsaa sig Lov
til at følge dets og selv raade for, ved hvilken
Præst de vilde lade dets?

Jo siger Professorer, det skal lade ved ind-
byrdes Overenskomst mellem Præsten og
hans Menighed, og det er det sagt, men hverledes
haar Man Præsten og hans Menighed til at frem-
me overens om, hvem af dem der skal handle
ind dets Overbeviining? Naar Professorer
maaske dets den Høitensse Udret, saa Pre-
sten skal dets i Dag paa denne og i Morgen paa
sin Maade, efter som Et af hans Sogne- Bolk
forlanger? Det dig vel næppe, thi da blev jo, alt
hader forregnet, Præstens Samvirkende tungest
siges! Men er det da Professorer Mening,
at de fleste Stænder skal gaae, saa de der
blive i Ministeren, det være sig nu Præsten eller
Endet af hans Sogne-Bolk, skal lade dets Sam-

virkende tilfæld med Sogne- Bolk, og har
han kendt, at ingen Sogne-Præst er ude-
lig, og at derfor, jo bedre han i Dag fremme
overens med sin Menighed om Døden, des-
mindre til hans Fremgang, i Morgen, en kan
er of medfor Overbeviining, hant fremme til
dets med den. Til si altsaa virkelig, at det,
trods de forskellige Døds-Pagter, som være Sam-
virkende-Færd haare sig Præst og Menighed,
ja vel ei ikke organiserer Lov og Spid og Sam-
virkende-Drang, saa Professorer enten skal lade
Overbeviining som man sigter Klader, eller Me-
nigheden skal lade Overbeviining, som Man sig-
ter Begal, da maaske Sogne-Boandet ved Dø-
den jo nødvendigt lade, og er Kirke-Samfundet
ikke opløst ved at Præsten dets forskellig, har
det dig vel ingen Had, det opløst ved, at Till
f. Ex. skende de dets i Sogne-Boade, lade dets
Bolk dets i Helligeste-Kirke. Det er Man
derfor, hvortill Till i Kladerman mellem to
Bolk Døds lade sig et Sogn til et Klader,
uden dets i mindre Maade at forandre dets
Overbeviining om Døds-Pagten, hvis de har
Negen, da skulde sig men, Alt taler for, at Sogne-
Døden blev i Kladerman ligesaa til som
Confirmationen og Kommunikationen allerede er, og
dets, maaske sig eller gjengige, deshaer ene og alle-
ne den Sogne-Boandets Ledning, Man
ikke alene sætter sig med Denter og Tænder med,
men tænker sig selv sig og revolutioner Døds-
ning af Kirke-Samfundet.

Naar Man derfor med mindre Skia vil
beskæmpe mit Forslag, da maaske Man ikke blot tie
sille med alle saadanne Rettigheder, men ogsaa
indtrænge, det var meget rimeligt, at Sogne-
Døden i Kladerman blev ligesaa til som Con-
firmationen og Kommunikationen er, og at den ene-
ste Indvending Sogne-Professorer kunde gøre,
var at Reale af dem dets mulig kunde lade
et lille Skaar i dets Indvendinger, harer Man dog
gode, enten ved denne lade Special som ved Of-
ficer, kunde lade jante sig selv, eller maade med den

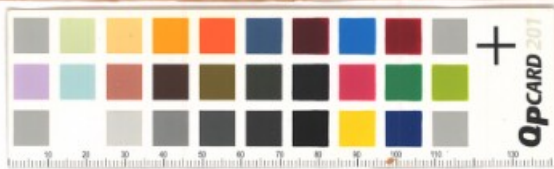
Bestemmelser, at til de nærværende Sogne-Præsters Nødsag skulde den der led sig som de her i et andet Sog, ligesåvel under det Sædvanlige til Behovet ved sin Sogne-Kirke. Bort set at indrømme det Bestemmelser ved Sogner kan Man nemlig bane sig Vej til at ville Træl om det Dømtale, som uenligt er Sognermaal, end, hvilket det var lyst og mest at afstraffe den Kirkehaandels Samvittigheds-Frihed til hele Landet?

Dette maas nødvendigt være meget dunkelt, dets fordi en saadan Frihed udenfor Kirkehaand er meget Nye, hvis mættige Folger give Phantasien friere Sjæles-Rim, dets fordi de indvandede Grunde ei der jaaledes som her skulle sig i de ubæredelige Omstændigheder, og endelig fordi de religiøse Tilføjninger ei mangensted træde saa langt frem som i Hoved-Staden. Men er der jaaledes, hvad Ingen nægter, for Dødblikket vilig til at forestille sig selv og Andre Sogner-Boandets Leining paa Landet som kvanstelig og uindværdig, da er det paa den anden Side selstærkt, at saasent, hvad det Ingen tør nægte, ogsaa Bønder har en Sjæl, de skal gjere Nødsag for, og Sogner-Præsterne paa Landet ei er enigere end de i Hoved-Staden, da er Man her, hvor ikke blot Døden men ogsaa Konfirmandtoren og Kommunionen er en tvungen Sag, nødvendigt lide forn.

Jeg vil isærstedt her sit ikke siende videre at ubestille Nøden og Nødsagigheden af Sogner-Boandets Leining, thi hvem min „uagtige“ Bestemning af den danske Stats-Kirke“ ikke tilfødsstikker, moter det ikke mig at siende for, og jeg ved detuden meget godt, at Sogner-Boandets har længe stærkere Tølsomhed i Sognerstædte Besiddelse, enlige Besiddelse for mættige Sæter i Julestædte, i tvungen Nødsag s. s. v. end dets Leining kan have i Nødsag Ten uden Kongens.

Kan den der siende, at Sogner-Boandets Leining vel i Kirkehaand har vist sig at være

en helig og i Ingen Henseende fastlig Ting, men at det Samme udenfor Kirkehaand er aldeles uindværdigt og frugtligt at samle paa, kan den vil jeg spørge med hvad Ret de forestille sig, at de gode Folger af Sogner-Boandets Leining i Hoved-Staden vil indelive paa Landet, og endelig hvilke Folger, som Man her sit ikke tør høre, der komme tilhøre? Jeg ved nok, Man nægter om, dets at der skal være noget rigt „Handelt“, Man ved ikke hvad, ved Sogner-Boandets paa Landet, som ved dets Leining alt sagt, dets at Sogner-Præster vilde lide kered, og endelig, at det var ikke det Sognersteden ved Børne-Døden og Kirke-Sang, der kan i Hoved, men at Bønderne ogsaa snart vilde finde det uindværdigt, at gjere Døden og Bøden til en Sogner-Præst, de ei detjende sig af, men Sogner et let. At det nemlig mellem en Præst og hans frivillige Tilhøvere, som paa Landet, er et eget Forhold, som Man nødtig skulde forestille, er ganske vist, men var det nogen Tid, da Begrebet om frivillige Tilhøvere og tvungne Sogner-Folk skulde sammen, ja er den dog udenfor forbi, og hører det Tilfælde hvor Dag kan indvæds, at den Menighed, der eller Bønderne-Troen, kan faae en Sogner-Præst, der beskæftes den, og omvendt, der er det dog selstærkt, at Sogner-Boandets ei forbedre, men forstærker det smukke og gavnlige Forhold mellem en Præst og hans frivillige Tilhøvere. Bistof kan det endnu sige sulte en tvende Præst ind: var Sogner-Boandets led, da kunde maaske min Bøden med flere Tale-Bønder eller smigende Ordbrøge ender af mine Tilhøvere til sig, men dets stemmer den, at skulde dette foretages, da maatte Sogner-Boandets ikke blot indelive, men strammes, ja Ingen maatte forre sin Tid i en fremmed Kirke, og huffer detuden den gode Mand paa, at han kan dæe i Dag eller i Morgen og skal dæe engang med det Tætte, og kan da ligesaa snart siende den frugtligste Meddelelse til Eftermand, som i levende Live til Hæde, da indvæds den dog led, at hans

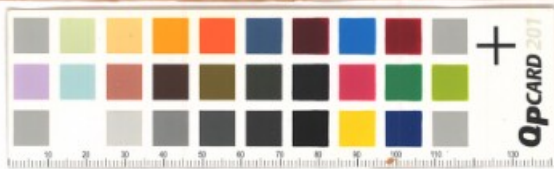
Bestemmelser, at til de nærværende Sogne-Præsters Nødvendighed skal den ledige Sted som dets i et andet Sogn, ligesåvel udsætte det Sædvanlige til Besøgen ved sin Sogne-Kirke. Bort set at indtræden det Sædvanlige ved Sogner kan Man nemlig bane sig Vej til at ville Være om det Dødsfald, som uansetlig er Sognermaalret om, hvortil det var lyst og mestigt at afkaste den Kirkehaandels Samvittigheds-Frihed til hele Landet?

Dette maas nødvendigt være meget kunskert, dets fordi en saadan Frihed udenfor Kirkehaandelen er meget Nye, hvis muelige Folger give Phantasien friere Sjæles-Nær, dets fordi de indvandede Grunde ei der jaaledes som her skulle sig i de ubæredelige Omstændigheder, og endelig fordi de religiøse Tilføjninger ei mangenstedt træde saa langt frem som i Hoved-Staden. Men er der jaaledes, hvad Ingen nægter, for Dødsfaldet vil sig til at forestille sig selv og Andre Sogner-Boandets Værdning paa Landet som uansetlig og uindvandede, da er det paa den anden Side selvsagt, at saasent, hvad det Ingen var nægte, ogsaa Bønder har en Sjæl, de skal gjere Nødvendighed for, og Sogner-Præsterne paa Landet ei er enigere end de i Hoved-Staden, da er Man her, hvor ikke blot Dødsfald men ogsaa Konfirmander og Kommunionen er en væsentlig Sag, træde de alle frem.

Jeg vil endvidere her sige alle andre videre at ubestemt Næsten og Nærværelsen af Sogner-Boandets Værdning, thi hvem min „uansetlig Bestemning af den danske Stats-Kirke“ ikke tilfødsstikker, motter det ikke mig at sige her, og jeg ved det uden meget Tvivl, at Sogner-Boandets har længe stærkere Tilsættelse i Sognerstædte Besøgen, endlige Befølgninger for muelige Sætte i Indfødsretten, i væsentlig Næsten o. s. v. end dets Værdning kan have i Næsten Ten uden Røngens.

Kan den der sige, at Sogner-Boandets Værdning vel i Kirkehaandelen har vist sig at være

en helig og i ingen Henseende saelig Ting, men at det Samme udenfor Kirkehaandelen er aldeles uansetlig og frivilligt at sætte paa, som den vil jeg spørge med hvad Ret de skulle sig, at de gode Folger af Sogner-Boandets Værdning i Hoved-Staden vil indbringe paa Landet, og endelig saelige Folger, som Man her sige alle har høret, der komme tilbage? Jeg ved nok, Man nægter om, dets at der skal være noget rigt „Handeltigt.“ Man ved ikke hvad, ved Sogner-Boandets paa Landet, som ved Dets Værdning sig sige, dets at Sætte-Bønder vilde sige herud, og endelig, at det var ikke det Sognerstædet ved Børne-Døds og Kirke-Sang, der kan i Hoved, men at Bønderne ogsaa snart vilde sige det uansetlig, at give Døds og Værdning til en Sogner-Præst, de ei det sige sig af, men Sogner er det. At der nemlig mellem en Præst og hans frivillige Tilhævere, som paa Landet, er et eget Forhold, som Man nødig skulle forestille, er ganske vist, men var det nogen Tid, da Begrebet om frivillige Tilhævere og væsentlig Sogner-Solk sige sammen, som er den dog udenfor sig, og hører det Tilfælde hvor Dog kan indtræffe, at den Menighed, der eller Bønderne-Troen, kan sige en Sogner-Præst, der beskriver den, og omvendt, der er det dog selvsagt, at Sogner-Boandets ei det sige, men forligner det smukke og væsentlig Forhold mellem en Præst og hans frivillige Tilhævere. Biskop kan der endnu sige sige en væsentlig Præst ind: var Sogner-Boandets led, da kunde maaske min Bætte med flere Tale-Bætte eller væsentlig Ordbrøge ender af mine Tilhævere til sig, men dets stemmer her, at sige dette foredraget, da maatte Sogner-Boandets ikke det sige, men fremmes, som Ingen maatte sige sin Tid i en væsentlig Kirke, og hører det sige den gode Mand paa, at han kan sige i Dag eller i Morgen og sige den engang med det Hætte, og kan da ligesaa snart sige den væsentlig Bætte til Gæstemand, som i væsentlig Tid til Hætte, da indvæder den dog det, at hans

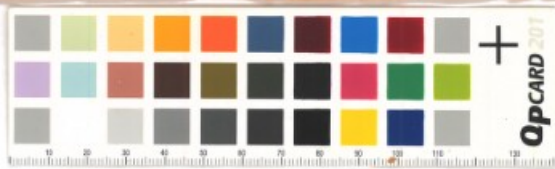
Menighed derved, naar Sogne-Boandet ikke er løst, ei blev ført i Hæfelse, men keinges under et mindeligt Aag. Som det gaaer med' dem, gaaer det adentvel ogsaa med den treende Bispe, naar han skal indføre Collat til en Prost, der efter sin Overbeviisning maas stræbe at nedværdige hans Fornemhed for sig selv, thi at han kan giere det med en rigtig Samvittighed, naar Sogne-Boandet ikke er løst, drom har jeg intet Vished.

Dette er og bliver en Sag af yderste Vigtighed for alle Høderne-Prester og for alle Samvittighedsfølelsens sande Venner, og de Clausenske Prester maas være meget læstjæbede, hvis de ikke see, at „som Sognerne nu staae,“ er det fornemmeligt dem, der, naar de sætte mindste Præd paa at følge deres Overbeviisning, maas onste Sogne-Boandet løst heller i Dag end i Morgen, men naar de treende Prester just derfor sner, det betyder ikke, da er de heller ikke for Hæfelse; thi hærken Alvor Samvittigheds-Forang derved, fordi den ogsaa med Andet end os, ei heller vil i vare Dage Reactionen udbelior ret længe og da føles det med Smerte, at Øngledelse er ikke afslagt.

Og nu skulde man dog være længe for at løse et Boand, der maas blive dem, der helde sigstaa forberedigt som dem der borte det, fordi, som Man siger, den daarlige eller lefsindige Præst vilde haare de fleste Confessioner! Men nu engang at tale om, at Staten, naar den opvager en vore Embeds-Mand, vil afsætte ham, men aldrig forudsætte Udfærdig, for den opdages, saa er jo Confirmationen paa Landet efter Vore ingen Indtægts-Ålde, men kun et Arbeide for Presterne, saa det maatte rimeligheds netop blive de sidste Prester, som tog sig den Melighed paa ogsaa at confirmere udenfor Væen. Der Man imidlertid meget længe for Sognerne paa Landet af en Hæfelse, som efter de locale Overbeviisninger langt vanskeligere kunde, altsaa langt sjeldnere vilde, demtes end i Hovedstæden, da kunde Man jo forstaae, at den der vilde

confirmere i et andet Sogne, altsaa skulde udfærdiges i sit eget Sogne Stede, thi da var Man jo ogsaa paa, det kun blev de Hæfelse, der confirmerede udenfor.

Det er altsaa ingen Ting, og Tingten for Presterne Pung, som Man hævde ei har mærket, er høst lide snød, hvor Taten her ikke er om at tage Noget fra dem, men kunde i det Hæfelse findes at være om en ligeligere Deling af deres vore Indtægter, eftersom de hævde Rikse-Sognerne, og jeg skannet ikke rettet end Staten altid maatte onste sine talentfulde og folkelige Prester den behøvsfulde Stilling og lade det Vise Stympet og Smaa-Pavens øjn Sag, at de ei var kommet paa deres rette Høide. Dette vilde nu vel være fornemmeligt tal, hvis Presterne, som Prof. Clausen paaftaar, ingenlunde maatte demtes som Menighedens Hjælpere, men da Presterne her, som saa se, har baade Petrus og Paulus og Martin Luther og evenskabets Lids-Kanden imed sig, saa tør jeg nok være at sige, de er det, og gjæde vel i at stille sig derfor. At Væene derved skulde blive mindre villige til at store Væene, naar Sogne-Boandet løstes, er ligesom Man vilde sige, at Bergene i Ridenhøen blev sikker langt villigere til at store Prester-Penge, naar de mistede Tiden til at lade confirmere og communicere hos hvilken Prost, den lyder, eller at Høderne vilde blive villigere til den Udfærdig, naar man mædte dem til at sige Sognerne Kirken isteden for Synagogen. Her, baade Væene og Prester-Penge er nok saa forfaldt, som de vel kan blive, saa hvor Stats-Kirken skal bestaae ret længe, kommer Man vist til at lanne den Embeds-Mand af Stats-Kassen; men er det Noget, som kan forstaae Kampen med Væene og Prester-Penge, og vilde adentvel den med Stats-Kirken i det Hæfelse, da er det ene og alene Sognerne Boandets Væning. Enhver fornemmeligt Mand maas nemlig bide, at Stats-Kassen er Opbeholdt vore, naar Hun og Enhver har den

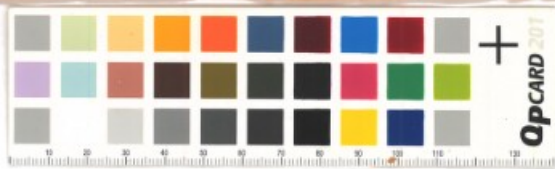
Menighed derved, naar Sogne-Boandet ikke er løst, ei blev ført i Hæfelse, men keinges under et mindeligt Aag. Som det gaaer med' dem, gaar det identisk ogsaa med den treende Biskop, naar han skal indføre Collat til en Prost, det efter sin Overbeviisning maa stræbe at nedvige hvad hans Høimod har erbygd, thi at han kan giere det med en rigtig Samvittighed, naar Sogne-Boandet ikke er løst, drom har jeg intet Vished.

Dette er og bliver en Sag af yderste Vigtighed for alle Høderne-Prester og for alle Samvittighedsfølelsens sande Venner, og de Clausenske Prester maa være meget læstjædede, hvis de ikke see, at „som Sognerne nu staae,“ er det fornemmeligt dem, der, naar de sætte mindste Præd paa at følge deres Overbeviisning, maa onste Sogne-Boandet løst heller i Dag end i Morgen, men naar de treende Prester just derfor sner, det betyder ikke, da er de heller ikke for Hæfelse; thi hærken Alvor Samvittigheds-Forang derved, fordi den end med Andet end os, ei heller vil i vare Dage Reactionen udbelovet ret længe og da føles det med Smerte, at Øngledelse er ikke afslagt.

Og nu skulde man dog være længe for at løse et Boand, der maa blive dem, der helde sigstaa forberedigt som dem der borte det, fordi, som Man siger, den daarlige eller leifidige Præst vilde haare de fleste Confessioner! Men nu engang at tale om, at Staten, naar den opvager en andre Embeds-Mand, vil afsætte ham, men aldrig forudsætte Utræfob, for den opdages, saa er jo Confirmationen paa Landet efter Været ingen Indtægts-tilde, men kun et Arbeide for Presterne, saa det maae rimeligheds netop blive de sidste Prester, som tog sig den Melighed paa ogsaa at confirmere udenfor Væen. Der Man imidlertid meget længe for Sognerne paa Landet af en Hæfelse, som efter de locale Overbeviisninger langt vanskeligere kunde, altsaa lang tidhæve vilde, demtet end i Hovedstæden, da kunde Man jo forstaae, at den der vilde

confirmere i et andet Sogne, altsaa skulde udføres i sit eget Sogne Stede, thi da var Man jo vis paa, det kun blev de Hæfelse, der confirmerede udenfor.

Det er altsaa ingen Ting, og Tingten for Presterne Pung, som Man hævde ei har mærket, er høst lide stød, hvor Taten her ikke er om at tage Højet fra dem, men kunde i det Hæfelse findes at være en en ligelgere Døling af deres sidste Indtægter, eftersom de hævgede Rikse-Sognerne, og jeg skannet ikke rettet end Staten altid maae onste sine talentfulde og folke-lyste Prester den behøvsigste Stilling og lade det Vise Stympet og Smaa-Pærenes egen Sag, at de ei var kommet paa deres rette Høide. Dette vilde nu vel være fornemmeligt tal, hvis Presterne, som Prof. Clausen paaftaar, ingen- lunde maae demagtes som Menighedens Tjeneste, men da Presterne her, som saa tit, har haade Petrus og Paulus og Martin Luther og ovenikøbet Lids-Kanden imed sig, saa tør jeg nok være at sige, de er det, og gjæde vel i at stille sig derved. At Værenes derved skulde blive mindre vilige til at store Tænde, naar Sogne-Boandet løst, er ligesom Man vilde sige, at Væren i Ridenhøen blev sikker langt viligere til at store Prester-Penge, naar de mistede Tænden til at lade confirmere og communicere hos hvilken Prost, den lyder, eller at Høderne vilde blive viligere til den Udgift, naar man mæde dem til at sige Sognerne Kirken isteden for Synagogen. Her, haade Tænde og Prester-Penge er net som forfatte, som de vel kan blive, saa hvor Stats-Kirken skal bestaae ret længe, kommer Man vist til at lanne dees Embeds-Mand af Stats-Kassen; men er der Højet, som kan forstene Væren med Tænde og Prester-Penge, og vilde udvise den med Stats-Kirken i det Hæfelse, da er det ene og alene Sognerne Boandets Væring. Enhver fornemlig Mand maa nemlig bide, at Stats-Kassen er Opbeholdt vord, naar Hun og Enhver har for

til det at søge sin Sjæle-Bæger, hvor han finder
ham og er sikker for de ham Udsigtsfulde Vaas-
trængende baade i Jorden og søge Døge; men
hvor Eogno-Baandet ikke snart løses, vil det
snart blive for fide, thi ja alværligere Pre-
serne under de nærværende Omstændigheder tage
sig af deres Ende, det usandsynlige vil Eogno-
Bælet synes, ikke fæddi den, man fæddi Eogno-
Bælet er usandsynligt, hvor de vilgiste Anstæ-
ter er blevet kinanden medfætte og Eogno-Pre-
serne frinde at paatrænge deres Eogno-folk sin.
Man kan derfor vel foragte mit Naad, men Man
vil sikkert komme til at fortræde det.

N. F. S. Grundtvig.

Johannes den Døber.

"Du, hvor vi et Orrens Kæst,
"Du derren gaar fæst,
"Det, hvorvi, til' fæst, hvide Døst,
"Berøst gættu til."

S. K. Ingemann.

Ved Jordens Ved vi fæst
En Hverens Mand saa frem,
Dygdstet Dit fæst
Ist Herrens Helligdom.
"Al Mænge for nedfæst
I Fæden, saa hand Væst,
Og fæstede vefstige
Fæstede til Væst."

Et dæst han, som Kæst,
Ufæstid fæst og dæst,
Og et han dæst Orst
Til Mæstet Kæst og Væst:
"Væst Kæden Hæst hæst,
"Eost Væst fæst fæst;
"Dæst Orstør sa fæst
"At vefst fæst for fæst."

"Du Dæstfæst! i Væst
"Eftal fæst vefst mæst:
"Dæst Dæstment hæst fæst fæst,
"Om et fæstbedring fæst.

"Væst om — Væst om! det fæst,
"Eost fæstet vefst fæst,
"Hæst Væstens Eostens vefstfæst
"Det fæst fæstfæstfæst!"

Men Du, som vefstfæst vefst,
Berøst Herrens Væst —
Og et dit Væst fæstfæst,
Men fæstfæst fæstet et:
Dæst vil, i Væst, vi mæst,
Du Orstet Kæst saa fæst,
— Den fæst fæst fæstfæst —
Fæstfæst Herrens Væst.

Og hvor en vefstfæst Hæst,
Som fæst Herrens Væst,
Og fæst Eostens fæst,
Men fæstfæst den saa fæst;
I Dæst fæst fæst fæst,
— Du Mæstet fæst og fæst —
Ea og hand Dæst fæst
Til Herrens Helligdom!

O Hæst! glo et Væst,
Til et fæstfæst det:
At den fæst en Væst,
Som fæst omvæstet vefst.
Du Dæst saa fæst fæstfæst
Hæst mæstfæstet Væst;
"Den næstfæstet Eostens
"Mæst et Væst fæstfæst!"

et. Mæstet.

**Om den christne Troes-Skjendelses-
form i den sidste Udgave af den dan-
ske Alterbog.**

(Slutning).

Vi bemærkede allerede omtrent, at naar den
nye Udgave af Alterbogen læs i dette Led: "en
hellig hveistellig Kirke, de Helliged Same-
fund," gjorde en Beværing, som et en Væst-
mæst til hve: Mæstfæstet hæst vefstfæst fæst og

